

ปฏิบัติการชุมชน กับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

นางสาวดวงพร เสงบุญพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ภายใต้ พรบ. กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544

วิสัยทัศน์

ทุกคนบนแผ่นดินไทย

มีขีดความสามารถ มีสังคม มีสิ่งแวดล้อม
ที่เอื้อต่อสุขภาวะ

พันธกิจ

จุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลัง

บุคคลและองค์กรทุกภาคส่วน

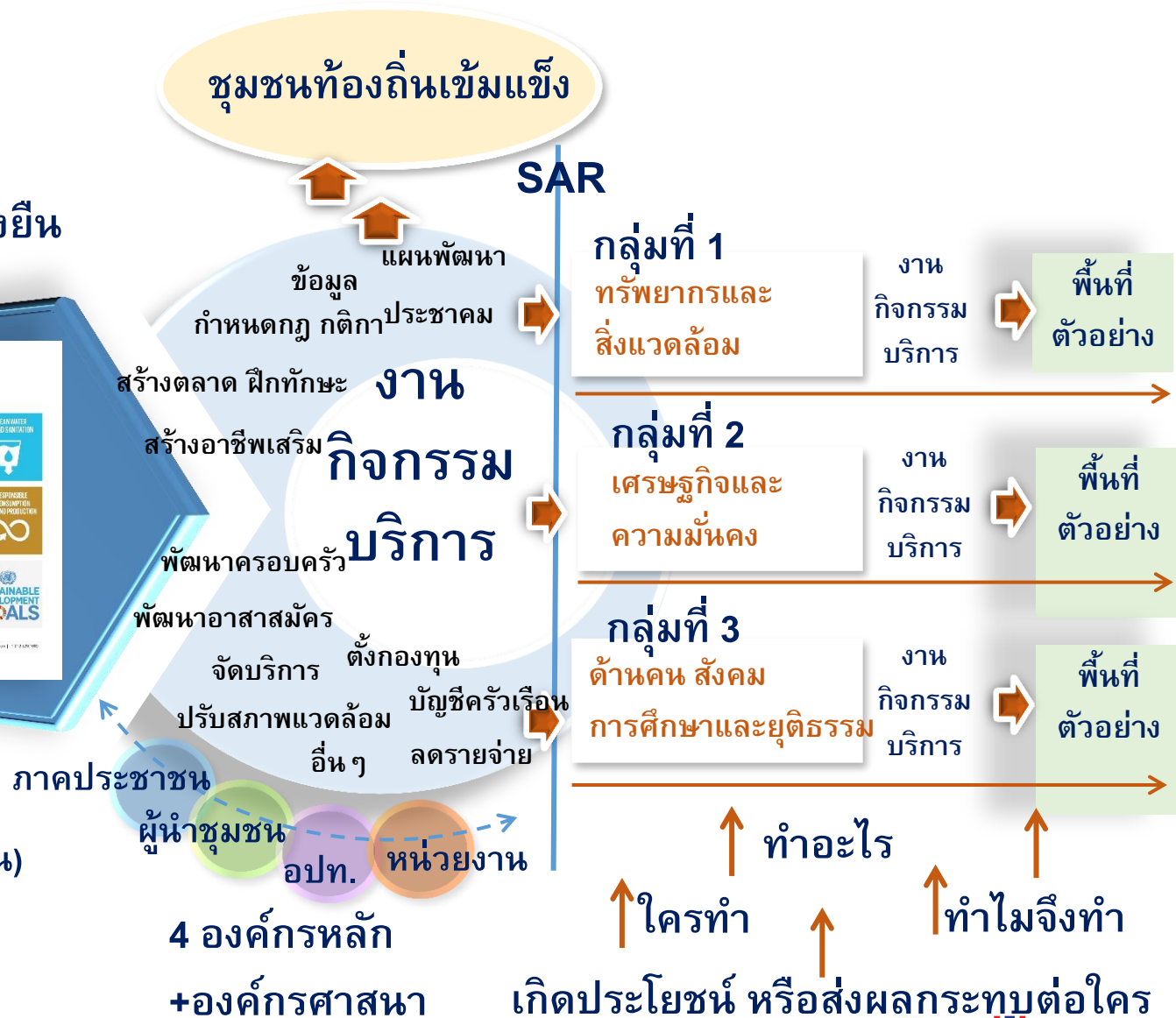
ให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ระบบสังคม
ที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ

การสำรวจงานและกิจกรรมชุมชนท้องถิ่น ที่ตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

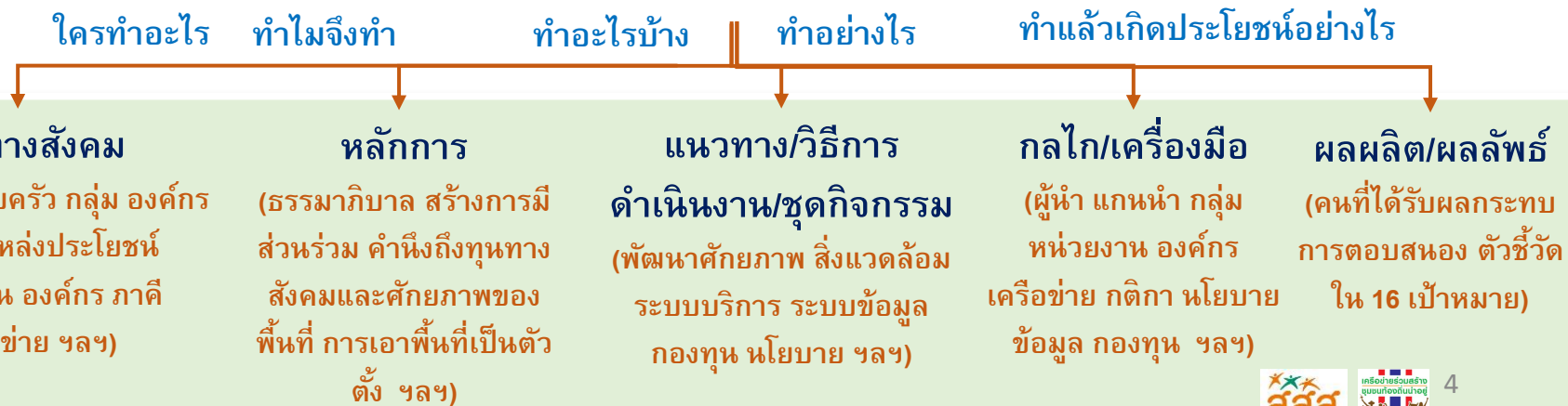
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ระดับนานาชาติ
- ระดับชาติ
- ระดับพื้นที่ (ชุมชนท้องถิ่น)

กระบวนการสังเคราะห์เรื่องเด่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

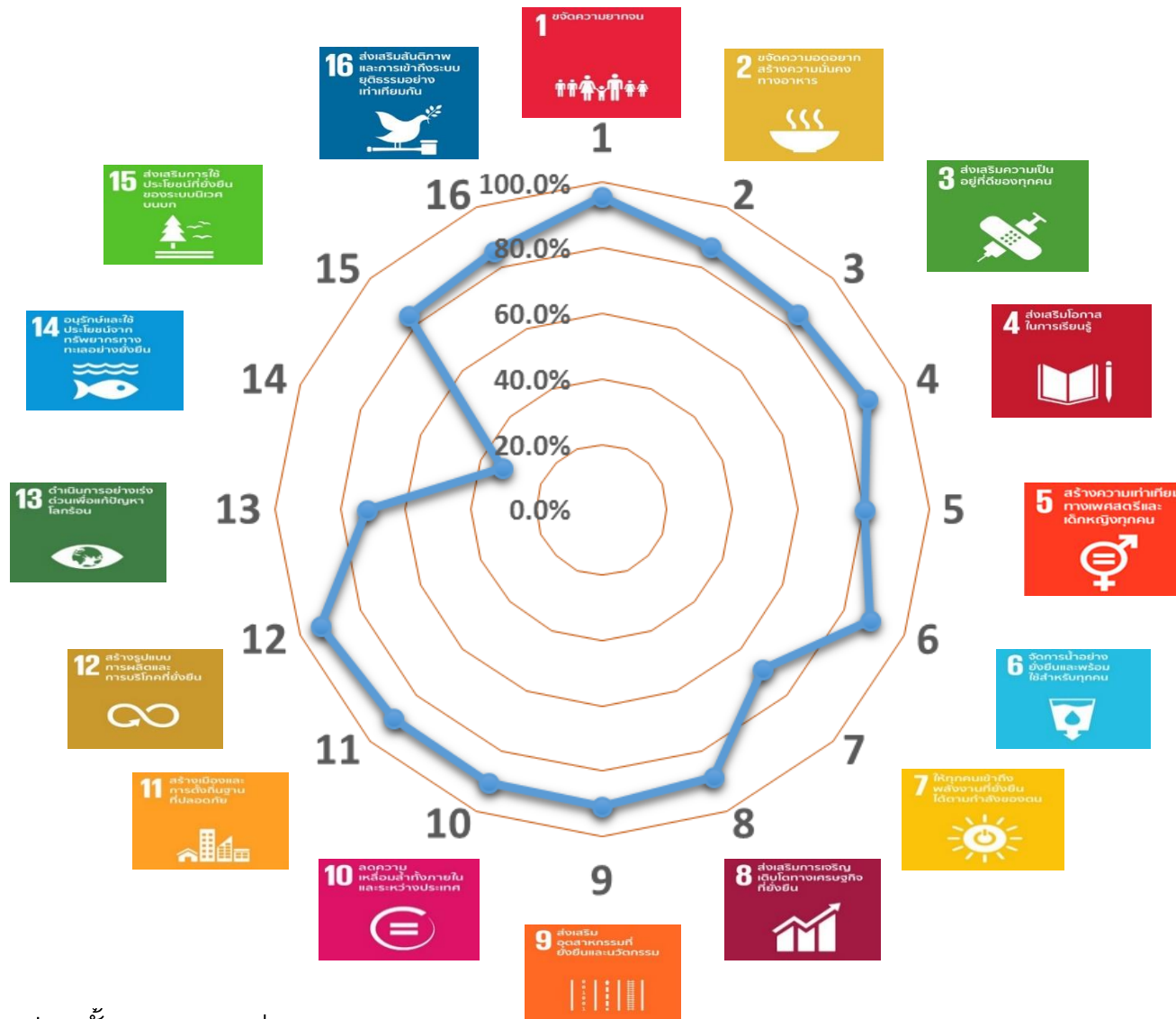

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

(Sustainable Development Goals : SDGs)

สรุปการดำเนินงานและกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่น ตอบสนองแต่ละเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อมูลจากการสำรวจ อปท. ทั้งหมด ๗๕ แห่ง
ข้อมูล ณ วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐

อบต.เมืองจ๋อง อ.ภูเพียง จ.น่าน → การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมตำบลเมืองจ๋องด้วยระบบกัลกน้ำและระบบสูบน้ำ-
 อบต.แม่ปะ อ.แม่สอด จ.ตาก → ป่าชุมชนบ้านห้วยหินฝน
 อบต.ทุ่งโพ อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี → โครงการก่อสร้างและซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน

๒) มีคณะกรรมการจัดการน้ำในชุมชน

๔) ผลักดันให้กลุ่มครัวเรือนหรือชุมชนที่ทำธุรกิจขนาดเล็กจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งลงสู่ชุมชน

๑) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี ว่าด้วยเรื่องการจัดระบบการจัดการน้ำเสียของชุมชน

๓) จัดรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในการให้ความสำคัญกับการดูแลทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

๕) ผลักดันให้หน่วยงาน องค์กรชุมชน เช่น

๓) สนับสนุนการดำเนินงานของระบบการจัดการประปาชุมชน

๑) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปีว่าด้วย เรื่องการจัดการน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภคของตำบลและหมู่บ้าน

การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน

เป้าหมาย 6

■ ดำเนินการแล้ว ■ มีแผนดำเนินการ ■ ยังไม่ดำเนินการ

“การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัว จะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก”

พระราชดำรัส ในหลวง รัชกาลที่ ๙

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๙

อปท.
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะ
อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

บทบาท
ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะ
ชุมชน

เรื่อง
ป่าชุมชนบ้านห้วยหินฝน

ความสอดคล้องต่อ SDGs
เป้าหมาย SDGs ที่ ๖ ทำให้แน่ใจ
ว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาล
ได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน
และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับ
ทุกคน

ป่าชุมชนบ้านห้วยหินฝน

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๑ บรรลุเป้าหมายการ
ให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่
ปลอดภัยและมีราคาที่
สามารถซื้อหาได้ภายใน
ปี ๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๑.๑ ร้อยละของประชากรที่
ใช้บริการน้ำดื่มที่ได้รับการ
จัดการอย่างปลอดภัย

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปีว่าด้วย เรื่องการจัดการน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภคของตำบลและหมู่บ้าน
- ๒) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบเกี่ยวกับแผนและแนวปฏิบัติการจัดการน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภคของตำบล เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้ถูกต้อง เช่น คำมาตรฐานคุณภาพน้ำประปา
- ๓) สนับสนุนการดำเนินงานของระบบการจัดการประปาชุมชน
- ๔) สนับสนุนการฝึกอบรมด้านวิชาการและทักษะให้แก่บุคลากรของตำบลที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค รวมถึงการฝึกอบรมผู้นำชุมชน และประชาชน เช่น การตรวจสอบคำมาตรฐานคุณภาพน้ำประปา
- ๕) ผลักดันให้หน่วยงาน องค์กรชุมชน เช่น รพ.สต. วัด โรงเรียน ศพด. จัดบริการน้ำดื่มที่สะอาดให้แก่ประชาชนในชุมชน
- ๖) สนับสนุนการดำเนินงานของสถานประกอบการน้ำดื่ม เช่น โรงงานน้ำดื่มชุมชน โรงกรองน้ำ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน
- ๗) จัดทำระบบฐานข้อมูลงานด้านการจัดการน้ำเพื่ออุปโภค และบริโภคของพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนการจัดการน้ำของตำบล เช่น ข้อมูลการใช้น้ำระดับตำบลว่าใช้น้ำจากแหล่งไหนบ้าง เช่น น้ำประปา น้ำฝน บ่อบาดาล แม่น้ำ เป็นต้น

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๒ บรรลุเป้าหมายการ
ให้ทุกคนเข้าถึง
สุขอนามัยที่พอเพียงและ
เป็นธรรมและยุติการ
ขับถ่ายในที่โล่ง โดยให้
ความสนใจเป็นพิเศษต่อ
ความต้องการของผู้หญิง
เด็กหญิง และกลุ่มที่อยู่
ใต้สถานะการณ์ที่
เปราะบาง ภายในปี

๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๒.๑ ร้อยละของประชากรที่
ใช้บริการสุขอนามัยได้รับการ
จัดการอย่างปลอดภัยรวมถึง
การอำนวยความสะดวกใน
การล้างมือด้วยสบู่ และน้ำ

งานและกิจกรรม

- ๑) ผลักดันให้สถานบริการและสถานที่สาธารณะ เช่น สวนสาธารณะมี
บริการร่วมสาธารณะที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอ
- ๒) ผลักดันให้หน่วยงาน และองค์กรชุมชน เช่น วัด โรงเรียน รพสต. ศพด.
ฯลฯ จัดสวัสดิการร่วมสาธารณะสำหรับผู้หญิง ผู้ชาย สตรีตั้งครรภ์ เด็กและ
คนพิการ ที่มีสบู่และน้ำล้างมือ ที่เพียงพอ
- ๓) จัดรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในการให้ความสำคัญกับการดูแลทำ
ความสะอาดร่วมอย่างสม่ำเสมอ
- ๔) สนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงาน องค์กรชุมชน ในการรณรงค์ให้
ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการล้างมือด้วยสบู่และน้ำหลังเข้าห้องน้ำ
ทุกครั้ง
- ๕) สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กร ในชุมชน ในการจัดทำ
ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัย การสื่อสารความเสี่ยงทางสุขอนามัย เช่น อูจาร
ระร่วง พยาธิ เป็นต้น

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๓ ปรับปรุงคุณภาพน้ำ
โดยการลดมลพิษจัดการ
ทิ้งขยะและลดการปล่อย
สารเคมีอันตรายและวัตถุ
อันตรายลดสัดส่วนน้ำเสียที่
ไม่ผ่านกระบวนการลง
เครื่องหนึ่งและเพิ่มการนำ
กลับมาใช้ใหม่และการใช้ซ้ำ
ที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืนทั่ว
โลก ภายในปี๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๓.๑ ร้อยละของน้ำเสียที่
ได้รับการบำบัดได้อย่าง
ปลอดภัย

งานและกิจกรรม

- ๑)จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี ว่าด้วยเรื่องการจัดระบบการจัดการน้ำเสียของชุมชน
- ๒)จัดทำแผนการตรวจวัดคุณภาพน้ำทิ้ง ของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ คริวเรือนหมู่บ้าน ผู้ประกอบการธุรกิจ หน่วยงานราชการ
- ๓)จัดทำแผนฟื้นฟู ปรับปรุง ระบบรวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๔)จัดทำข้อตกลงร่วมกันกับหน่วยงานและองค์กรชุมชน เช่นครัวเรือนที่ทำธุรกิจขนาดเล็ก(SML) โรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่ทำเกษตร เช่น พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ และประมง รวมถึงการนำระบบบำบัดน้ำเสีย และการนำน้ำกลับมาใช้
- ๕)สนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์ของหน่วยงานและองค์กรชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าใจในการอนุรักษ์แหล่งน้ำชุมชน และการบำบัดน้ำเสียจากแหล่งต่างๆก่อนทิ้งลงสู่ชุมชน
- ๖)สนับสนุนการฝึกอบรมแกนนำชุมชน อาสาสมัครเกี่ยวกับการติดตามเฝ้าระวัง วิเคราะห์ประเมินภาวะแวดล้อมจากมลพิษเช่น น้ำเสีย ขยะ และอากาศ
- ๗)สนับสนุนการดำเนินการพัฒนาต้นแบบการจัดการ และบำบัดของเสียน้ำทิ้งจากบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมถึงพื้นที่ทางการเกษตรกรรม พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ และประมง ให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- ๘)ผลักดันให้กลุ่มครัวเรือนหรือชุมชนที่ทำธุรกิจขนาดเล็กจัดทำระบบบำบัดน้ำเสียก่อนทิ้งลงสู่ชุมชน

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๓ ปรับปรุงคุณภาพน้ำ
โดยการลดมลพิษจากการ
ทิ้งขยะและลดการปล่อย
สารเคมีอันตรายและวัตถุ
อันตรายลดสัดส่วนน้ำเสียที่
ไม่ผ่านกระบวนการลง
เครื่องหนึ่งและเพิ่มการนำ
กลับมาใช้ใหม่และการใช้ซ้ำ
ที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืนทั่ว
โลก ภายในปี๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๓.๒ ร้อยละของแหล่งน้ำ
(เช่น มหาสมุทร, ทะเล,
ทะเลสาบ, แม่น้ำ, ธารน้ำ,
คลอง, หรือสระน้ำ) ที่มี
คุณภาพน้ำโดยรวมที่ดี

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผน ประชาคม ประชุมแกนนำ เพื่อกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงใน
การบริหารจัดการน้ำ ครอบคลุมทั้งการอนุรักษ์ พื้นฟู และการใช้แหล่งน้ำ
ชุมชน
- ๒) มีคณะกรรมการจัดการน้ำในชุมชน
- ๓) การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของคลอง ที่ตั้งชุมชน และแหล่ง
น้ำของชุมชน เช่น คลอง แม่น้ำ ทะเลสาบ เพื่อกำหนดแผนงาน แนวทาง
เพื่อการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์ เพื่อให้ครอบคลุม และเอื้อ
ประโยชน์ต่อชุมชน รวมถึงการเฝ้าระวังมลพิษต่าง ๆ
- ๔) สนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์การอนุรักษ์แหล่งน้ำเพื่อสร้างความ
เข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
- ๕) สนับสนุนการดำเนินการจัดการกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการอนุรักษ์น้ำ
เช่น ปลูกป่าต้นน้ำ โครงการพัฒนาอ่างเก็บน้ำ แก้มลิง ขุดลอก การไม่ทิ้ง
ขยะลงในแหล่งน้ำ การบำบัดน้ำเสียด้วยอีเอ็มบอลกำจัดน้ำเสีย
- ๖) ผลักดันกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนริมน้ำ ในการปฏิรูปทัศนสอง
ฝั่งลำน้ำให้มีความเขียวสดใส น่านมอง
- ๗) ส่งเสริมการดำเนินการของชุมชนในการลดมลพิษจากแหล่งกำเนิดโดย
ติดตั้งถังดักไขมันและจัดหาถังขยะสำหรับบ้านเรือนบริเวณริมคลองตาม
ความเหมาะสมใน แต่ละพื้นที่
- ๘) สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มองค์กรชุมชนและภาคประชาชนในการ
ปรับปรุงแหล่งน้ำ เช่น การขุดลอกตะกอน และขยะมูลฝอยที่หมักหมม
- ๙) สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมแกนนำชุมชน อาสาสมัคร ในการเฝ้าระวัง
อนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำของชุมชน

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๔ เพิ่มประสิทธิภาพ
การใช้น้ำในทุกภาคส่วน
และสร้างหลักประกันว่า
จะมีการใช้น้ำและจัดห
น้ำที่ยั่งยืนเพื่อแก้ไข
ปัญหาการขาดแคลนน้ำ
และลดจำนวนประชาชน
ที่ประสบความทุกข์จาก
การขาดแคลนน้ำ ภายใน
ปี ๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๔.๑ การเปลี่ยนแปลงของ
การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
ในช่วงเวลาที่ผ่านมา

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี ในการจัดการน้ำ เช่น อุทกภัยและภัย
พิบัติ/ ภัยแล้ง
- ๒) มีคณะกรรมการจัดการน้ำในชุมชน
- ๓) สนับสนุนหน่วยงานและองค์กรชุมชน ให้มีการจัดโครงการหรือกิจกรรม
รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด เช่น ปิดน้ำเมื่อไม่ใช้ การตรวจสอบท่อน้ำ
รั่วภายในบ้าน
- ๔) สนับสนุนการซ่อมบำรุงแหล่งน้ำในชุมชน เช่น ประปาหมู่บ้าน ห้วย
หนอง คลองสาธารณะ
- ๕) สนับสนุนการจัดทำฝายกั้นน้ำของชุมชนเพื่อบริหารจัดการน้ำอย่างเป็น
ระบบ และทั่วถึงประชาชนในชุมชน
- ๖) ส่งเสริมการพัฒนาระบบจัดการน้ำด้วยสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า
หรือในรูปแบบประหยัดพลังงานอื่น เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงน้ำเพื่อการ
อุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึง
- ๗) จัดหาน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคแก่ประชาชนในชุมชนเมื่อเกิดภัยแล้ง
- ๘) สนับสนุนการฝึกอบรมแกนนำชุมชน อาสาสมัครในการวิเคราะห์ปัญหา
การใช้น้ำของชุมชน และหาแนวทางการป้องกันแก้ไข

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการ
ใช้น้ำในทุกภาคส่วนและ
สร้างหลักประกันว่าจะมีการ
ใช้น้ำและจัดหาน้ำที่ยั่งยืน
เพื่อแก้ไขปัญหาการขาด
แคลนน้ำและลดจำนวน
ประชาชนที่ประสบความ
ทุกข์จากการขาดแคลนน้ำ
ภายในปี ๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๔.๒ เพิ่ม ประสิทธิภาพการ
ใช้น้ำ และลดการใช้น้ำในพื้นที่
เกษตร ชลประทาน ร้อยละ ๑๐

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี การใช้น้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อ
การเข้าถึงทรัพยากรน้ำในการทำการเกษตรที่ครอบคลุม
- ๒) จัดทำกฎ กติกา หรือข้อตกลง ร่วมกันกับหน่วยงานและองค์กรชุมชนใน
การจัดการน้ำใช้เพื่อการเกษตรกรรม ที่ประกอบด้วย พืชไร่ พืชสวน ปศุ
สัตว์ และประมง
- ๓) จัดสรรน้ำแก่ประชาชนตามความจำเป็น ในการสนับสนุนการเพาะปลูก
พืชตามฤดูกาล
- ๔) สนับสนุนการจัดทำฝายกั้นน้ำของชุมชน เพื่อการบริหารจัดการน้ำเพื่อ
การเกษตร(พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ และประมง)อย่างเป็นระบบ และ
ครอบคลุมทั่วถึงประชาชนในชุมชน
- ๕) จัดทำฐานข้อมูลการใช้น้ำเพื่อการเกษตร (พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ และ
ประมง) ของตำบล เพื่อสามารถนำมาใช้วางแผนการจัดการน้ำของตำบลให้
มีประสิทธิภาพ
- ๖) สนับสนุนระบบบริหารจัดการน้ำด้วยสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า หรือ
ในรูปแบบประหยัดพลังงานอื่น เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าถึงน้ำเพื่อ
การเกษตรได้ทั่วถึง
- ๗) สนับสนุนการฝึกอบรมแกนนำชุมชน อาสาสมัคร เกี่ยวกับการใช้น้ำใน
การทำการเกษตรของชุมชน การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การพัฒนา
นวัตกรรมชุมชนที่ใช้การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืน และการจัดการ
ปัญหาการขาดแคลนน้ำที่ยั่งยืน
- ๘) ผลักดันการจัดการน้ำในระดับไร่นาของครอบครัวและชุมชน เช่น
โครงการขุดบ่อ ขุดหนอง น้ำบาดาล ประปาภูเขา สร้างสระเก็บน้ำในไร่นา
พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูก เป็นต้น

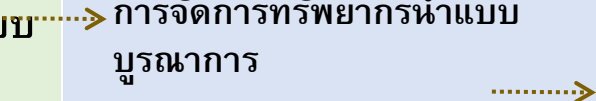
เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๕ ดำเนินการบริหาร
จัดการทรัพยากรน้ำแบบ
องค์รวมในทุกกระด
บรวมถึงผ่านทางความ
ร่วมมือระหว่างเขตแดน
ตามความเหมาะสม
ภายในปี ๒๕๗๓

ตัวชี้วัด

๖.๕.๑ ระดับการดำเนินงาน
การจัดการทรัพยากรน้ำแบบ
บูรณาการ

งานและกิจกรรม

๑) ผลักดันการจัดทำกฎ กติกา ข้อตกลงร่วมกับภาคประชาชนในการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ครอบคลุมทุกพื้นที่ (พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ และประมง)
๒) มีคณะกรรมการจัดการน้ำระดับตำบลเพื่อบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมร่วมกับภาคประชาชนที่ต้องการใช้น้ำเข้าถึงครอบคลุมกลุ่มคนทำนา ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ รวมถึง พืชไร่ พืชสวน ปศุสัตว์ และประมง
๓) ผลักดันการใช้กฎ กติกา ข้อตกลง ในการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์จากน้ำ เช่น การกำหนดพื้นที่วังปลา พื้นที่จับปลา การงดจับปลาช่วงเวลาวางไข่ (ฤดูน้ำแดง) ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น
๔) สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนสำหรับการจัดการน้ำของตำบลเพื่อการซ่อมบำรุงระบบการพัฒนาศักยภาพ และช่วยเหลือกันเมื่อประสบภัยพิบัติ (ภัยแล้งและอุทกภัย)
๕) สนับสนุนการดำเนินการขุดลอกคลองส่งน้ำ ทำฝาย และดูแลสภาพแวดล้อมโดยรอบของแหล่งน้ำ เพื่อบริหารน้ำให้ได้ประโยชน์สูงสุด

๖.๕.๒ สัดส่วนของพื้นที่ลุ่มน้ำที่
ข้ามเขตแดนมีการจัดการ
ดำเนินงานเพื่อความร่วมมือ
ด้านน้ำ

๑) ดำเนินการลงนามความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตรระหว่างพื้นที่ ในระดับครัวเรือน หมู่บ้าน และตำบล
๒) ผลักดันการนำใช้กฎ กติกา ข้อตกลงการใช้น้ำร่วมกันข้ามพื้นที่ในระดับครัวเรือน หมู่บ้าน และตำบล
๓) ส่งเสริมการระดมทุนข้ามพื้นที่ของสถาบันการเงิน หรือเครือข่ายจัดการน้ำ เพื่อทำให้มีกลไกและทรัพยากรในการสนับสนุนการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๖ ปกป้องและฟื้นฟู
ระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง
กับแหล่งน้ำรวมถึงภูเขา
ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ แม่น้ำ
ชั้นหินอุ้มน้ำ และ
ทะเลสาบ ภายในปี
๒๕๖๓

ตัวชี้วัด

๖.๖.๑ พื้นที่พื้นที่ป่าต้นน้ำที่
เสื่อมโทรม ๔,๗๗๐,๐๐๐ ไร่
เพื่อให้ได้พื้นที่ป่าอย่างน้อย
ร้อยละ ๔๐ ของประเทศ

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อการจัดการฟื้นฟูและรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์พื้นที่ เช่น ป่าต้นน้ำ สร้างภูเขาป่า สร้างฝายขนาดเล็ก สร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น
- ๒) การจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เช่น ชนิดพันธุ์พืช และสัตว์ป่าท้องถิ่น เพื่อมีข้อมูลนำไปใช้ในการวิเคราะห์และวางแผนการจัดการป่าชุมชน
- ๓) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแลป่าชุมชน
- ๔) ผลักดันการใช้กฎกติกา ระเบียบ การจัดเวที การรณรงค์ แนวปฏิบัติ ในการจัดการและใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ป่าอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ เป็นต้น
- ๕) ส่งเสริมให้มีการจัดเวทีประชุม รณรงค์ ให้ความรู้แก่ประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างการมีส่วนร่วม ในการจัดการฟื้นฟูและรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ ของชุมชน
- ๖) สนับสนุนการดำเนินงานของภาคประชาชนและกลุ่มองค์กรชุมชน ในการปลูกและฟื้นฟู ป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ "ปลูกป่า ปลูกคน" เช่น การแจกพันธุ์ไม้ ส่งเสริมการปลูก เพาะพันธุ์ไม้หายาก เป็นต้น
- ๗) ส่งเสริมกลุ่มองค์กรชุมชนและประชาชนใช้ภูมิปัญญาเพื่อการอนุรักษ์รักษาฟื้นฟูป่าชุมชน เช่น การปลูกป่า ธนาคารต้นไม้
- ๘) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม และพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ และฟื้นฟูป่า
- ๙) สนับสนุนการจัดทำโครงการของหน่วยงาน กลุ่มองค์กรชุมชน ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน หรือพื้นที่สีเขียว เช่น ค่ายลูกเสือ แหล่งผลิตยาสมุนไพร แหล่งเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๑ ขยายความร่วมมือ
ระหว่างประเทศและการ
สนับสนุนการเสริมสร้างขีด
ความสามารถให้แก่ประเทศ
กำลังพัฒนาในกิจกรรมและ
แผนงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำ
และสุขอนามัยซึ่งรวมถึง
ด้านการเก็บน้ำ การขจัด
เกลือ การใช้น้ำอย่างมี
ประสิทธิภาพการจัดการน้ำ
เสียเทคโนโลยีการนำน้ำ
กลับมาใช้ใหม่

ตัวชี้วัด

๖.๑.๑ จำนวนความช่วยเหลือ
เพื่อการพัฒนาอย่างเป็น
ทางการในด้านที่เกี่ยวข้องกับ
น้ำและสุขอนามัยซึ่งเป็นส่วน
หนึ่งของแผนบูรณาการการใช้
จ่ายของรัฐบาล

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี ในการจัดการน้ำดื่มสะอาด เพื่อประชาชน
กรณีประสบปัญหา และภัยพิบัติที่ทำให้ขาดแคลนน้ำ
- ๒) จัดสวัสดิการสนับสนุนน้ำสะอาดในช่วงภัยแล้ง
- ๓) สนับสนุนหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานชุมชนในการเฝ้าระวังการ
ปนเปื้อนสารพิษในแหล่งน้ำทางการเกษตร โดยการตรวจไร่น้ำ ใน
แหล่งน้ำสาธารณะ ตรวจหาโคลิฟอร์มและสารปนเปื้อนในแหล่งน้ำดื่ม
- ๔) สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชนเพื่อสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของ
สัตว์น้ำ และ ภูมินิเวศน์เช่น ปลาตาย ผักตบชวาเน่า
- ๕) สนับสนุนการฝึกอบรมเยาวชนอาสาในการเฝ้าระวังแหล่งน้ำของชุมชน
- ๖) สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม เครือข่าย ประชาคมรักษาลุ่มน้ำ ในทำงาน
ร่วมกันเป็นเครือข่ายตำบลที่มีน้ำผ่าน
- ๗) การสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มีทักษะ ความ
ชำนาญการด้านการบริหารจัดการน้ำมาให้อำเภอตรวจสอบความรู้ในลักษณะ
การทำประโยชน์ เพื่อสังคมหรือมีการคิดค่าใช้จ่ายแบบพอเพียง (ไม่ใช่เชิง
ธุรกิจ)

เป้าหมายที่ ๖ การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๘ เป้าประสงค์ ๑๑ ตัวชี้วัด)

เป้าประสงค์

๖.๖ สนับสนุนและเพิ่มความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการจัดการน้ำและสุขอนามัย

ตัวชี้วัด

๖.๖.๑ ร้อยละของหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งและวางนโยบายปฏิบัติการและกระบวนการปฏิบัติดำเนินงานเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการน้ำและสุขอนามัย

งานและกิจกรรม

- ๑) จัดทำแผนพัฒนาตำบลในการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ
- ๒) มีคณะกรรมการลุ่มน้ำชุมชนเพื่อประสานการทำงานการบริหารจัดการน้ำของชุมชนร่วมกับหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกชุมชน
- ๓) สนับสนุนการทำประชาคมเพื่อกำหนด กฎ กติกา ในการจัดการน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ในระดับตำบลและหมู่บ้าน
- ๔) ผลักดันหน่วยงาน กลุ่มองค์กรชุมชน เยาวชน ประชาชน ประชาคม ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเฝ้าระวังการปนเปื้อนสารพิษพื้นในแหล่งน้ำทางการเกษตร โดยการตรวจไร่น้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ ตรวจหาโคลิฟอร์ม และสารปนเปื้อนในแหล่งน้ำดื่ม เป็นต้น
- ๕) สนับสนุนการจัดกิจกรรมของชุมชนในการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเกี่ยวกับมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำและสุขอนามัยของตำบลและหมู่บ้าน
- ๖) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมและโครงการเฝ้าระวังความเสี่ยงด้านน้ำ และภูมินิเวศน์ของกลุ่ม องค์กรชุมชน
- ๗) สนับสนุนการฝึกอบรมเยาวชนอาสา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวังแหล่งน้ำชุมชน
- ๘) สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เครือข่าย ประชาคมรักษาลุ่มน้ำ ในการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายตำบลที่มีเส้นทางน้ำผ่าน

กลุ่ม ๑ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

สนับสนุนให้ชุมชนจัดกิจกรรมปลูกป่าในวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่

- ๑.การสร้างฝายชะลอน้ำ
- ๒.ส่งเสริมการปลูกพืช ผัก สมุนไพรพื้นบ้าน
- ๓.การอนุรักษ์และปรับปรุงดิน
- ๔.ส่งเสริมเศรษฐกิจจากระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

- ๑.การจัดการน้ำที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน
- ๒.จัดทำกติกา ข้อตกลง กฎระเบียบในการใช้น้ำ
- ๓.จัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อจัดการน้ำ
- ๔.การอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำและป่า

จัดหาน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและบำบัดน้ำเสีย

ส่งเสริมให้เกิดกลุ่มเกษตรกรทำเกษตรอินทรีย์ และปลูกผักเลี้ยงสัตว์กินเอง

- ๑.การพัฒนาอาสาสมัคร
- ๒.การส่งเสริมการสร้างงานสร้างรายได้
- ๓.การส่งเสริมการประมงขนาดเล็ก
- ๔.การส่งเสริมการทำกิจกรรมอนุรักษ์
- ๕.การพัฒนากติกา ระเบียบและข้อตกลง

- ๑.การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- ๒.การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
- ๓.การแปลงทรัพยากรธรรมชาติสู่เศรษฐกิจชุมชน
- ๔.การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- ๕.การจัดการความรู้

สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทางน้ำ

- ๑.การพัฒนาทักษะเพื่อการจัดการภัยพิบัติ
- ๒.การจัดการภัยพิบัติครอบคลุมทุกระยะ
- ๓.การจัดสวัสดิการเพื่อดูแลช่วยเหลือกรณีภัยพิบัติ
- ๔.การจัดการทรัพยากรดินน้ำป่า และอนุรักษ์ ฟื้นฟู
- ๕.การสร้างการเรียนรู้เพื่อลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๖.การจัดการมลพิษทางบก น้ำ อากาศ และลดก๊าซเรือนกระจก
- ๖.การกำหนดข้อตกลงและแผนงานลดโลกร้อน

กลุ่ม ๑

กลุ่ม ๒ เศรษฐกิจและความมั่นคง

สนับสนุนให้ครัวเรือน
ได้รับการอำนวยความสะดวก
ปลอดภัยและเข้าถึง
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
เช่น กติการักษาป่า น้ำ ดิน

- ๑.การจัดการที่ดิน
- ๒.การเฝ้าระวังภัยพิบัติ
- ๓.การลดขยะและผลกระทบ
- ๔.อนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๕.ช่วยเหลือ เอื้ออาทรกลุ่มคนเปราะบาง
- ๖.อนุรักษ์ รักษา มรดกธรรมชาติ

- ๑.ส่งเสริมการผลิตพลังงาน
ทดแทน หรือพลังงานทางเลือก
- ๒.พัฒนาศักยภาพและทักษะ
- ๓.ส่งเสริมให้ชุมชนปั่นจักรยาน
- ๔.รณรงค์และดำเนินการคัดแยกขยะ
- ๕.กำหนด กติกา ระเบียบ ข้อตกลงร่วมกัน

สนับสนุนการจัดทำ
ข้อมูลการใช้ไฟฟ้า และ
ความครอบคลุมของ
การเข้าถึงไฟฟ้าของ
ประชากรทุกครัวเรือน

- ๑.สนับสนุนการมีอาชีพ สร้างรายได้ เข้าถึง
สวัสดิการสุขภาพและเพิ่มการออม
- ๒.สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ และ
ทักษะเพิ่มคุณภาพงาน อาชีพ
- ๓.สนับสนุนการมีบทบาทและการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม
- ๔.การเข้าถึงข่าวสารและการนำใช้
- ๕.การเข้าถึงทรัพยากรดินน้ำป่าอย่างเท่าเทียม

- ๑.ส่งเสริมและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ของชุมชน
- ๒.พัฒนาศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพ
- ๓.ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการ
จ้างงานในชุมชน
- ๔.ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการ
ฝึกอบรมการทำและใช้ปุ๋ย
อินทรีย์และสารป้องกันแมลง
ศัตรูพืชแบบชีวภาพเพื่อความ
ยั่งยืน

จัดเก็บและปรับปรุงข้อมูล
พื้นฐาน เช่น คนยากจน
ด้อยโอกาส หนี้สิน

- ๑.พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานลดมลภาวะ
- ๒.ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มและการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน
- ๓.การเข้าถึงบริการทางการเงินของอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดเล็ก
- ๔.การสนับสนุนและสร้างนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการมลพิษ

ส่งเสริมกองทุนออมเพื่อประกอบกิจการ ได้แก่ เกษตร
อินทรีย์ วิสาหกิจชุมชน

กลุ่ม ๓ คน สังคม การศึกษาและยุติธรรม

สนับสนุนแผนและงานของกลุ่มองค์กรชุมชน ในการเฝ้าระวังความเสี่ยงและแก้ปัญหาความรุนแรง ข้อขัดแย้ง และจัดการภัยพิบัติ

๑. รณรงค์และส่งเสริมการทำกิจกรรมที่เอื้อต่อสังคมสงบสุข
๒. พัฒนาและนำใช้ข้อมูล
๓. ส่งเสริมการมีกลุ่มและเครือข่ายเฝ้าระวังและดูแลช่วยเหลือกัน
๔. สนับสนุนให้มีช่องทางในการเรียกร้องและเข้าถึงสิทธิ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกลุ่มองค์กรในการพัฒนาศักยภาพเพื่อเฝ้าระวังและแก้ปัญหาความรุนแรงในเด็กและสตรี

๑. สร้างการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสตรีและเด็กหญิง
๒. สร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว
๓. สร้างความเท่าเทียมในชุมชน
๔. การนำใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อความเท่าเทียมระหว่างเพศ

สนับสนุนกลุ่มอาชีพ และส่งเสริมการลดรายจ่าย

๑. นำใช้ข้อมูลจัดความยากจน
๒. ลดรายจ่าย
๓. เพิ่มรายได้ สร้างอาชีพ
๔. ช่วยเหลือเกื้อกูล

สนับสนุนการค้นหากลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมครอบครัวพึ่งตนเองด้านอาหาร

๑. สร้างการเข้าถึงอาหาร
๒. การจัดการและนำใช้ข้อมูล
๓. การสนับสนุนอาหารในชุมชนที่เหมาะสมกับโรคและวัย
๔. การอนุรักษ์พันธุกรรม พัฒนาและนำใช้
๕. การพัฒนาศักยภาพการผลิตอาหารในชุมชน
๕. การสร้าง/ผลิตอาหาร

สนับสนุนให้อาสาสมัครดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพและเฝ้าระวังความเสี่ยง

๑. การพัฒนาศักยภาพและการเรียนรู้ด้านสุขภาพ
๒. การพัฒนาและนำใช้ข้อมูล
๓. การจัดสวัสดิการช่วยเหลือกัน
๔. การพัฒนาบริการสุขภาพในทุกสถานะ
๕. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
๖. การลดปัจจัยเสี่ยงและสร้างปัจจัยเสริม

๑. การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ
๒. การพัฒนาศักยภาพผู้ที่เกี่ยวข้อง
๓. การมีและนำใช้ข้อมูลเพื่อการศึกษา
๔. จัดสวัสดิการที่เอื้อต่อการศึกษา
๕. จัดสถานะแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้
๖. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปรับสภาพชุมชนให้ส่งเสริมการเรียนรู้

เป้าหมายที่ ๗ ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืนได้ตามกำลังของตน

เป้าหมายที่ ๑๓ ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน

ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

พัฒนา

เป็นเรื่องของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน
สร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตรและเมนู
การพัฒนาการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้
และฝึกปฏิบัติของชุมชน รวมทั้งการให้ทีมพี่เลี้ยง
ให้คำแนะนำในชุมชน และติดตามสนับสนุน

เข้าถึง

เป็นเรื่องราวการสื่อสารและการสร้างความมีส่วนร่วม
โดยมุ่งสื่อสารสร้างความเข้าใจ และความมั่นใจกับชุมชน
ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน
และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด

เข้าใจ

คือ การสร้างให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลพื้นฐาน
ด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของชุมชน ค้นหารากฐาน
ของปัญหา และรวบรวมองค์ความรู้ของโครงการ
พระราชดำริทั่วประเทศ